

בולי "נפלים עתיקים"

"Ancient Ports" Stamps

71

15.3.67

ה ש י ר ו ת ה ב ו ל א י

תל אביב-יפו • ירושלים • חיפה • טבריה • נתניה • באר שבע • נ.ת. לוד

PHILATELIC SERVICES

JERUSALEM • ISRAEL

AKKO

עכו

נמל עכו בנוי במפרץ קטן, בקצהו הצפוני ביותר של מפרצה הגדול של ישראל. עוד בימים קדומים היה קיים פה נמל ודרכו עברו הקשרים בין ארץ ישראל וארצות הים התיכון ואיי. בעכו נחתו לגיונות הרומאים, שיצאו ממנה לדכא את מרכזי המורדים היהודים בהרי הגליל הקרובים, בשנים 66–67 לסה"נ. גם בימי שלטון הערבים היה בה נמל חשוב וסופר ערבי נודע, אלמוקדסי – בן ירושלים, מספר כיצד הסבא שלו שהיה מהנדס, בנה נמל בעכו, ב־880 בקירוב. בימי שלטון הצלבנים בארץ היה בעכו נמלם החשוב ביותר, במאה השתים עשרה והשלוש עשרה. ממנה יצאו נתיבות ים אל ארצות אירופה, שבניהן השתתפו במסעות הצלבנים והתיישבו בתחומי שלטונם בארץ הקודש. בתקופה זו באו בנמלה גם יהודים מפורסמים ביניהם הרמב"ם, בשנת 1165. בקיר הנמל של ימינו משובץ בפסיפס חדש מראה הנמל בימיו וכתובת לזכרו: „בנמל זה עלה בג' סיון דתתקכ"ה, החכם רבנו משה בן מימון, הנשר הגדול מבצר היהדות“.

בנמל של ימינו מזח חדש שהוקם ע"י מדינת ישראל, מזח דייגים מימי התורכים ושרידי שובר גלים ומגדלור מימי הצלבנים. במעמקי המים שרידים קדומים יותר. בשנה האחרונה התחילה האגודה לחקר ארכיאולוגיה תת־ימית, בשיתוף משלחת מאנגליה, בחקירת נמלה הקדום של עכו הטמון במעמקי המים.

נמל קיסרי נבנה יחד עם העיר בידי הורדוס, בשנת 20 לפסה"נ בקירוב, לכבודו ולשמו של אוגוסטוס קיסר רומא אוהבו. הנמל היה גדול ומפואר.

יוסף בן מתתיהו (פלביוס) מספר על בונהו ומפעלו: „אך המלך לא חס על הכסף ועל העמל הרב ברצותו לכבד את אוהביו, וכבש את איתני הטבע והקים במקום ההוא נמל גדול. ובירכתי הים שם מבואות עמוקים לאניות. ואף כי טבע המקום היה לו לשטן במעשהו, נלחם עם המעצורים הקשים וגם יכול להם. הקים בנין מוצק, אשר לא עצר הים כוח להרסו“ (פלביוס, מלחמות היהודים א', כ"א, ה'—ז').

בנמל קיסרי נחתו הלגיונות הרומאים וממנו פלשו אל פנים הארץ והסתערו על מעוזי המורדים היהודים ויכלו להם, בשנים 66—70 לסה"נ. במשך שלטון רומי, כשקיסרי היתה בירתו, עברו דרך הנמל הקשרים הרבים בין הארץ ובין רומא הבירה. ממנו יצאו נתיבות מים אל ארצות רבות סביב הים התיכון. רבותינו קראו לנמל — 'למינה של קיסרין', הנזכרת בתלמוד ירושלמי (גיטין א', ג').

עם חורבנה של קיסרי, גם חרב נמלה ועד היום עוד נשארו שרידיו, המעידים על גדולתו בעבר הרחוק. לאגודה לחקר ארכיאולוגיה תת־ימית תחנת צלילה בחוף קיסריה. חבריה התחילו בחקר שרידי הנמל הקדום, הטמון בחולות קרקע הים.

נמל יפו הוא מהקדומים ביותר בנמלי העולם. התפרסם כבר בתקופת המקרא, ושימש את ירושלים הבירה, המרוחקת ממנו 70 ק"מ בקירוב.

JAFFA

אל נמל יפו הובאו ארזי הלבנון לבניין בית המקדש הראשון ב־960 לפסה״נ בקירוב. חירס מלך צור שלח אותם לשלמה המלך, כפי שמסופר בדברי־הימים: „אנחנו נכרת עצים מן הלבנון ככל צרכך, ונביאם לך רפסדות על ים יפו, ואתה תעלה אתם ירושלים“ (דבה״י ב, ט״ו). אל נמל יפו הובאו ארזים גם לבניין בית המקדש השני, ב־520 לפסה״נ בקירוב, כמסופר במקרא: „להביא עצי ארזים מן הלבנון אל ים יפוא“ (עזרא ג׳, ז׳).

בנמלה של יפו עגנו בימי קדם אנייות רבות ושונות: כנעניות, מצריות, פלשתיות ואחרות. ליפו ירד יונה הנביא להימלט מלפני ה' באחת האנייות שעגנו בנמלה, להפליג אל ארץ תרשיש הרחוקה. בדורות יותר מאוחרים, בימי מרד היהודים ברומאים היו נמל יפו וימה, שדה קרב חשוב ב־67 לסה״נ. יהודי יפו המורדים התבצרו בספינותיהם ותקפו בים את האנייות הרומיות.

בימי הביניים באו אל נמל יפו אנייות מפרשים שהביאו גם מאות עולי רגל יהודים ונוצרים, להסתופף בארץ הקודש. היו זמנים ועולי הרגל היו נאלצים לשלם מס גולגולת מיוחד לשומרים המוסלמים בנמל, בעד הרשות לדרוך על האדמה הקדושה.

בראשית התחיה הציונית ועליית הראשונים אל ארץ האבות, היה נמל יפו השער העיקרי שדרכו באו רוב העולים אל המולדת לקראת ההתישבות בה. בשנים הבאות שימש הנמל גם את תל אביב השכנה, עד שהוקם בה נמל משלה. הנמל בחיפה, שנבנה בתקופת המנדט הבריטי, נטל את חשיבותו של נמל יפו והנמל החדש באשדוד גרם לסגירתו.

זאב וילנאי

מטבע של אגריפס הראשון עבור קיסרי
COIN OF AGRIPPA I FOR CAESAREA
44 C.E. לספירה

מטבע של עכו פתולמאס
COIN OF AKKO PTOLEMAIS
218-22 C.E. לספירה

מטבע של יפא
COIN OF JOPPA (JAFFA)
218-22 C.E. לספירה

Jaffa (Yafa) is one of the most ancient ports in the world, dating back to biblical times when it was the gateway to the capital, Jerusalem, about 70 kilometers inland. It was to Jaffa that Hiram, King of Tyre, sent cedars from the Lebanon to King Solomon for the construction of the First Temple, about 960 B.C.E.: "And we will cut wood out of Lebanon as much as thou shalt need; and we will bring it to thee in floats by sea to Joppa; and thou shalt carry it up to Jerusalem." (II Chronicles 2, 16.).

Five centuries later, again through Jaffa's roadway, cedar trunks were hoisted up the mountains to build the Second Temple: "And to them of Tyre, to bring cedar trees from Lebanon to the sea of Joppa..." (Ezra 3,7.).

Jonah the Prophet fled from the presence of the Lord to Jaffa, and sought refuge on board a galley about to sail for the far-away land of Tarshish.

Later, at the time of the Jewish War against Rome, the harbour and the Sea of Jaffa saw bitter fighting and much bloodshed, when in about 67 B.C.E. the seafaring Jews in their fortified vessels attacked the Roman ships.

During the Middle Ages Jaffa was the main port of arrival of both Jewish and Christian pilgrims. At times they were made to pay a special toll tax to the Moslem guards before they were allowed to tread the soil of the Holy Land.

At the beginning of the Zionist era most Jewish pioneers entered the country by way of Jaffa, which was the country's main port for many years until the larger and better equipped harbour of Haifa was constructed during the British Mandate.

Dr. Z. VILNAY

The port of Akko is within a small creek at the northern end of Haifa bay.

In ancient times Akko harbour was an important trade-link between the Holy Land and other Mediterranean countries. In 66-67 C.E., Roman legions, sent to subdue the Jewish forces fortified in the Galilean mountains, landed there. Under Arab domination Akko remained an important port; the Moslem geographer El-Mukadassi, the Jerusalemite, relates in detail the construction of a new harbour in the creek of Akko by his own grandfather, a civil engineer, in the year 880.

Akko was the main port of the Christian kingdom under Crusader rule in the 12th and 13th centuries, and their sea-link with the European countries from which they came. Famous Jewish rabbis also landed there at that time, the best known of them being Maimonides, in whose memory there is a plaque on the wall facing the jetty. This depicts in mosaic stones the harbour of Akko and has the inscription: "In this harbour, on the third day of the month of Sivan 4926 (16 May 1165) landed the learned Rabbi Moshe ben Maimon, the eagle and stronghold of Judaism".

The Israel Government has built a new pier at Akko port. All the remains of the port's eventful past besides the fishermen's jetty from the Turkish era, are the ruins of a Crusader breakwater and lighthouse, and older ruins beneath the sea. Recently the Israel Society for Submarine Archaeology in collaboration with a British group has started to investigate that ancient harbour.

●

Caesarea's port was established together with the town by King Herod the Great, in 20 B.C.E. to the glory of his beloved lord and master, Augustus, Caesar of Rome. Herod spared no efforts to make the port large and beautiful, as Josephus Flavius reports: "However by dint of expenditure and enterprise, the king triumphed over Nature and constructed a harbour . . . including other deep roadsteads within its recesses. Notwithstanding the totally recalcitrant nature of the site, he grappled with the difficulties so successfully, that the solidity of his masonry defied the sea while its beauty was such as if no obstacle had existed." (Wars I 21, 5-7).

At Caesarea harbour the Roman legions first came ashore, and in the years 66-70 C.E., sallied forth from there to assault and subdue the Jewish strongholds.

During the remainder of the Roman period Caesarea was the capital of the foreign rulers and its harbour was the main gateway to the metropolis of their empire, and to the lands bordering the Mediterranean. The harbour of Caesarea was destroyed together with the town, but the extent of the ruins testifies to its importance in times past.

The Israel Society for Submarine Archaeology maintains a station on Caesarea beach for the study of the remains of the harbour buried in the sand beneath the sea.

●